UTEK 2018

1ST INTERNATIONAL CONFERENCE ON BASIC EDUCATION

"Basic Education and Changing World"

March 29th-31st, 2018

Uludag University

Bursa, Turkey

UTEK 2018 BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

UTEK 2018 ABSTRACT BOOK

1ST INTERNATIONAL CONFERENCE ON BASIC EDUCATION
"Basic Education and Changing World"

www.utek2018.org

March 29th-31st, 2018
Uludag University
Bursa, Turkey

Onursal Başkan
Prof. Dr. Yusuf ULCAY
Uludağ Üniversitesi Rektörü

Kongre Başkanı
Prof. Dr. Muammer DEMİREL
Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı

Düzenleme Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Handan Asûde BAŞAL
Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölüm Başkanı

Sekreterya
Yrd. Doç. Dr. Gönül ONUR SEZER
Yrd. Doç. Dr. Pınar BAĞÇELİ KAHRAMAN
Yrd. Doç. Dr. Meral TANER DERMAN

Düzenleme Kurulu
Prof. Dr. Handan Asûde BAŞAL
Prof. Dr. Asude BİLGİN
Prof. Dr. Aynur OKSAL
Doç. Dr. Hülya KARTAL
Doç. Dr. Mızrap BULUNUZ
Doç. Dr. Nalan KURU TURAŞLI
Doç. Dr. Dilek SEZGİN MEMNUN

Yrd. Doç. Dr. Yeliz YAZGAN
Yrd. Doç. Dr. Meral TANER DERMAN
Yrd. Doç. Dr. Ömür SADİOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Pınar BAĞÇELİ KAHRAMAN
Yrd. Doç. Dr. Gönül ONUR SEZER
Yrd. Doç. Dr. Elvan ŞAHİN ZETEROĞLU
Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKILLI
Öğr. Gör. Dr. Şehnaz SUNGURTEKİN
Öğr. Gör. Turgay SABUNCUOĞLU
Öğr. Gör. Erdem GEDİKLİ
Öğr. Gör. Uğur AVCI
Okt. Murat ÇIRPAN
Okt. Tülin ÇİÇEK
Arş. Gör. Demet KOÇ
Arş. Gör. Burcu SARI
Arş Gör. Mehmet SOYUÇOK
Arş Gör. Ömer Faruk TAVŞANLI

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Handan Asûde BAŞAL Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Adriana BUS- Amsterdam Vrije Üniversitesi- HOLLANDA
Prof.Dr. Edward C. ROBECK – Director of Education and Outreach American Geosciences Institute – USA
Prof. Dr. İrina KOLEVA- St. Kliment Ohridski Üniversitesi-BULGARİSTAN
Prof. Dr. Lushiyan MİLKOV –National and World Economy Üniversitesi-BULGARİSTAN
Prof. Dr. Kamisah OSMAN The National University of Malaysia- MALEZYA
Prof. Dr. Adil TÜRKOĞLU Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Ali Dönmez Ankara Üniversitesi – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Ayla OKTAY İstanbul Maltepe Üniversitesi
Prof. Dr. Asude BİLGİN Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Aynur OKSAL Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Abamüslim AKDEMİR Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet SABAN Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Aysel KÖKSAL AKYOL Ankara Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Belma TUĞRUL İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Berka ÖZDOĞAN Ankara Üniversitesi – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Bekir BULUÇ Ankara Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Berrin AKMAN Ankara Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Çağlayan DİNÇER Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Çavuş ŞAHİN Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Emin ATASOY Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU Ankara Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU İstanbul Biruni Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Fulya TEMEL Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan BACANLI Üsküdar Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati AKYOL Ankara Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. İsa KORKMAZ Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. İsmihan ARTAN Ankara Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Jale ELDELEKLİOĞLU Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Kazım YOLDAŞ Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Lukpankizi Shapekova
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Murat ALTUN Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Muhlis ÖZKAN Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Mübeccel GÖNEN Ankara Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Müge ARTAR Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Nizamettin Koç Ankara Üniversitesi – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Osman TİTREK Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Osman Tolga ARICAK Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof. Dr. Ozana URAL İstanbul Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer ADIGÜZEL Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Pınar BAYHAN Ankara Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Rengin ZEMBAT İstanbul Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Reşat PEKER Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin ÖĞÜLMÜŞ Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Sırrı AKBABA İstanbul Üsküdar Üniversitesi
Prof. Dr. Yıldız GÜVEN İstanbul Marmara Üniversitesi

öğretmenlerinin öğretim sürecinde BEP doğrultusunda yaptıkları uygulamalarla ilgili görüşlerini incelemektir. Nitel olarak planlanan araştırmanın evrenini Kırşehir il merkezinde kaynaştırma öğrencisi bulunan ilkokul sınıf öğretmenleri, destek eğitim odası öğretmenleri ve ortaokul matematik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi amaçlı örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Bu örneklemde Kırşehir il merkezinde; sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunup matematik dersi işleyen 16 ilkokul sınıf öğretmeni, 13 destek eğitim odası öğretmeni, 11 matematik branş öğretmeni olmak üzere toplam 40 öğretmen bulunmaktadır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılarak sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kaynaştırma öğrencilerinin matematik öğrenmesi konusunda olumlu düşündükleri ve günlük yaşamda matematikten faydalanacakları görüşünü benimsedikleri ortaya çıkmıştır. Ama bu doğrultu da öğretmenlerin BEP hazırlamakta, öğretimin kaynaştırma öğrenci seviyesine göre uyarlanmasında, seviyeye uygun değerlendirme ve velilerle işbirliği yapma konularında yetersiz oldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin çoğunluğu kaynaştırma öğrencileri ile ilgili hizmet içi eğitime ihtiyaçları olduklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda, matematik eğitiminin normal öğrencilerin yanı sıra özel eğitime ihtiyacı olan bireyler/öğrenciler içinde gerekli olduğu ve bununla ilgili de çalışma yapılması gerektiği görülmüştür. Öğretmenlerin bu sonuçlar doğrultusunda; kaynaştırma öğrencilerinin eğitsel tanıları hakkında, bireyselleştirilmiş eğitim programı ve planı hazırlama konusunda hizmet içi eğitimlere katılmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin büyük bir kısmının kaynaştırma öğrencisi ile eğitim öğretim yapma konusunda teşvik edilmeye ve bu öğrencilerle ilgili farkındalık kazanmaya ihtiyacı vardır. Ayrıca, özel eğitim öğretmenlerine ödenen % 25 fazla ek ders ücretinin, sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan diğer öğretmenlere de ödenmesi o öğrencilere karşı öğretmenlerin duyarlılığını arttırmaya yönelik bir güdüleme aracı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitime ihtiyacı olan birey/öğrenci, kaynaştırma, matematik dersi uyarlamaları, bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP)

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Prof. Dr. Handan Asûde BAŞAL
Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı,
asubasal@uludag.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Pınar BAĞÇELİ KAHRAMAN
Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı,
pinarbag@uludag.edu.tr

Çocuğun en temel ihtiyaçlarının yerine getirilmemesi çocuk ihmali şeklinde tanımlanmaktadır. Dolayısıyla ihmal, çocukların yetersiz büyüme ve gelişim göstermelerinde dünyada önemli bir tehdit olarak devam etmektedir. Ancak çocuklar yalnızca ihmalle karşılaşmamakta; içinde bulundukları sosyal çevrelerinde çeşitli tehlike ve kötülüklerle de yüz yüze gelmektedirler. Bu tehlikeler arasında en tahrip

edici olanı ise çocuk istismarıdır. Çocuk istismarı uzun yıllardır var olan ancak son yıllarda üzerinde dikkatle durulmaya başlanan toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuk ihmalini ve istismarını belirlemede ve önlemede öğretmenlerin önemi oldukça büyüktür. Dolayısıyla zamanlarının çoğunu çocuklarla geçiren, onları gözlemleme olanağına sahip öğretmenler, çocuklardaki en küçük değişikliği fark etmek ve nedenini belirlemeye çalışmak durumundadır. Bu nedenle öğretmenlerin ihmal ve istismara yönelik farkındalıklarının belirlenmesi ve arttırılması önem taşımaktadır. Özellikle sınıf eğitimi, okul öncesi eğitimi ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmen adayları çocuklarla en fazla zaman geçirecek ve onları en iyi tanıyacak kişilerdir. Çocuk ihmal ve istismarının en yaygın olarak görüldüğü grubun 0-11 yaş aralığında olduğu düşünüldüğünde; öğretmen olmadan önce bu öğretmen adaylarının bilgi ve farkındalıklarının belirlenmesi ve eksiklikleri konusunda desteklenmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı; Okul Öncesi Eğitimi, Sınıf Eğitimi ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik öğretmen adaylarının çocuk ihmal ve istismarı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesidir. Bu araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır Çalışmaya, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalından 73, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalından 73 ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümünden 70 olmak üzere toplam 216 son sınıf öğretmen adayı katılmıştır. Bu araştırmada çocuk ihmal ve istismarı hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla Sağır (2013) tarafından hazırlanmış olan anketten yararlanılmıştır. Ankette öğretmen adaylarının ders alma durumlarına ilişkin evet ve hayır yanıtlarını içeren iki kapalı uçlu soru ile birlikte ankette öğretmen adaylarının fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik ihmal ve istismar hakkında kendilerini yeterli görüp görmedikleri ilişkin sorulara yer verilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının ihmal ya da istismar sorunuyla karşılaştıklarında ilk olarak kimlere haber vermesi gerektiği hakkında bilgi düzeyini ölçmek de amaçlanmıştır. Anket toplam 22 kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır. Çalışmada elde edilen bulguların açıklanmasında frekans (f) ve yüzdelerden (%) yararlanılmıştır. Okul Öncesi Eğitimi, Sınıf Eğitimi ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmen adaylarının, çocuk istismar ve ihmaline yönelik bilgi düzeylerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada, öğretmen adaylarının çoğu çocuk ihmal ve istismarına yönelik bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir. Yine öğretmen adaylarının yarısından fazlası çocuk ihmal ve istismarına yönelik olarak herhangi bir seminer ya da kursa katılmadığını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları genel olarak fiziksel, duygusal, cinsel ihmal ve istismarda kendilerini yeterli görürken; ekonomik ihmal ve istismar konusunda kendilerini normal düzeyde yeterli görmektedirler. Öğretmen adayları yüksek oranlarda sorulara doğru cevap vermişlerdir. Ancak çocuk ihmal ve istismarı tanımının kimin tarafından yapıldığı sorusuna ve hangi durumlarla fiziksel istismardan kuşkulanılmamalı ve kuşkulanılmalı sorularına öğretmen adaylarının çoğunluğu yanlış cevap vermiştir. Yapılan bu araştırma sonucunda öğretmen adaylarının ihmal ve istismar arasındaki farkı tam olarak belirleyemedikleri belirlenmiştir. Okul Öncesi Eğitimi, Sınıf Eğitimi ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğretmen adayları ihmal ya da istismar durumuyla karşı karşıya kaldıklarında ilk olarak Rehberlik Araştırma Merkezine başvuracaklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda; çocuk ihmali ve istismarı konusunda öğretmen

adaylarının bilgi eksikliklerinin olduğu ve bu eksikliklerin giderilmesi için uygulanan eğitim programlarının sayısının yetersiz olduğu söylenebilmektedir. Üniversitelerin eğitim programlarına çocuk ihmal ve istismarına yönelik bir dersin eklenmesi gerektiği de söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk ihmali, çocuk istismarı, öğretmen adayı

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL İSTİSMARA İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ

Şebnem HÜRLER
Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitim Anabilim Dalı, Kıbrıs
Prof. Dr. Elif ÜSTÜN
Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitim Anabilim Dalı, Kıbrıs, elif.ustun@emu.edu.tr

İstismar olgusu günümüzün en büyük problemlerinden bir tanesidir. İstismar çeşitlerinden duygusal istismar, diğer istismar türleri kadar yaralayıcıdır. Fiziksel ve cinsel istismar, bireyin vücuduna yapılan bir saldırıdır, duygusal istismar ise bireyin ruhuna, psikolojisine yapılan bir saldırıdır. İstismar toplum arasında çok konuşulmayan bir konudur. Gizli tutulur ve konuşulması, tartışılması ayıp bir olay olarak değerlendirilir. İstismar bazı durumlarda mağdur olan kişinin yakın çevresinden olması nedeniyle şikâyet konusu edilmediği ve ailelerin kendi içinde çözüm yolları arama çabası içinde olduğu görülmektedir Alan yazındaki araştırmalara bakıldığı zaman duygusal istismarı uygulayan ebeveynlerin çocukluk döneminde anne babaları tarafından duygusal istismar ile karşı karşıya kaldıklarını göstermektedir; nesilden nesile aktarımdan söz etmek mümkündür. Anne babların çocuklarına farkında olmadan duygusal istismar uyguladıkları ve tüm toplumlarda duygusal istismar oranının çok yüksek olduğu bu yüzden geleceğin anne baba adayları olan gençlerin duygusal istismar algılarını tespit etmek, ortaya çıkarmak onların farkındalığını artırmaya yönelik çalışmalara rehber olacaktır. Bu çalışma üniversite öğrencilerinin duygusal istismar algıları ile demografik değişkenleri arasındaki ilişki ele alınmıştır. Elde edilen sonuçlar olduğu gibi yorumlandığı için betimsel bir çalışmadır. Var olan durumu olduğu gibi betimleyebilmek amacıyla tarama modelinden yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin sonuçlarına dayalı olarak veriler karşılaştırma türü ilişkisel betimleme yolu ile tanımlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemi 2016-2017 Eğitim Öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesinde eğitimine devam eden 810 üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada araştırmacı tarafından oluşturulan Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Öğrencilerin duygusal istismar algılarını ölçmek amacıyla Yetişkinler İçin Algılanan Duygusal İstismar Algı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin duygusal istismar algısının yaşlara göre bir farklılık göstermediği; Türk uyruklu öğrencilerin duygusal istismar algısının cinsiyete göre farklılaşmadığı ancak yabancı uyruklu öğrencilerde duygusal istismar algısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre duygusal istismar algısı daha yüksek olarak bulunmuştur. Türk ve